

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 143/05-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. F., bytom V., zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., K., v ktorej namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2005 doručená sťažnosť JUDr. J. F., bytom V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., K., v ktorej namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konaní vedených pred Okresným súdom Lučenec (ďalej len „okresný súd“) spojených pod sp. zn.

12 C 66/97 proti S. p., B. (ďalej len „žalovaný“), ako svojmu bývalému zamestnávateľovi, v ktorých sa domáhal popri určení neplatnosti výpovede aj určenia neplatnosti jeho pracovného zaradenia zo 7. apríla 1997. Okresný súd v tejto veci rozhodol rozsudkom č. k. 12 C 66/97-39 z 13. marca 1998, v ktorom určil, že *«prevedenie na inú prácu pod označením „zmena pracovnej činnosti“ doručené žalobcovi (sťažovateľovi) žalovaným dňa 7. 4. 1997 je neplatné»*, v ďalších výrokoch tohto rozhodnutia súd taktiež určil, že výpoveď žalovaného zo 16. septembra 1997 podľa § 46 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce doručená sťažovateľovi 17. septembra 1997 je neplatná, a v časti, ktorou sa sťažovateľ domáhal určenia, že jeho pracovná činnosť určená žalovaným 7. apríla 1997 a rozhodnutie o priznaní mu mzdy č. RP 171-1433/97/OPÚ-24 zo 7. apríla 1997 sú neplatné, návrh sťažovateľa zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že rozhodovanie o neplatnosti týchto úkonov je nadbytočné a zo samotného rozhodnutia o neplatnosti prevedenia na inú prácu vyplýva zákonný následok, že rozhodnutia o pracovnej činnosti zo 7. apríla 1997, ako aj nové rozhodnutie o priznaní mzdy z toho istého dňa týmto strácajú účinnosť. Keďže v tejto časti sťažovateľ naliehavý právny záujem na určení nemal, okresný súd žalobu v tejto časti zamietol.

Sťažovateľ proti uvedenému rozsudku podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 10 Co 1430/98 z 8. júla 1998, tak že *„Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd určil, že výpoveď žalovaného zo dňa 16. 9. 1997 podľa § 46 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce doručená žalobcovi dňa 17. 9. 1997 je neplatná a vo výroku o trovách konania zrušuje a v tejto časti vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie. V ostatnej časti zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý“*.

Sťažovateľ okresnému súdu následne doručil 16. septembra 2004 žalobu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti rozhodnutia o priznaní mu mzdy žalovaným č. RP 171-1433/97/OPÚ-24 zo 7. apríla 1997 je neplatné. Okresný súd uznesením č. k. 8 C 108/04-23 zo 4. novembra 2004 konanie v predmetnej veci zastavil podľa § 104 Občianskeho súdneho poriadku pre nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (res iudicata), a účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Sťažovateľ podal 19. novembra 2004 proti uvedenému uzneseniu okresného súdu odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn.

17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 potvrdil a súčasne žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

V ďalšom obsahu svojej sťažnosti sťažovateľ namietal, že súdy pochybili aj v rozhodnutí krajského súdu sp. zn. 17 Co 364/03 z 3. marca 2004 a rozhodnutí okresného súdu sp. zn. 6 C 188/02 z 27. augusta 2003 (konania o náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru), ktoré neboli podľa neho založené na úplnom a spoľahlivom zistení skutkového stavu, pretože súdy odmietli vykonať dôkazy, ktorých vykonanie opakovane žiadal v priebehu konania. Pochybenie súdov v uvedených rozhodnutiach podľa sťažovateľa spočíva aj v nesprávnom právnom výklade a aplikácii § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku v znení neskorších predpisov a § 275 ods. 1 a 2 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce. Podaním z 9. júla 2004 sa sťažovateľ domáhal podania mimoriadneho dovolania podľa § 243e Občianskeho súdneho poriadku proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 6 C 188/02 z 27. augusta 2003 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 364/03 z 3. marca 2004, avšak neúspešne.

Uznesením okresného súdu č. k. 8 C 108/04-23 zo 4. novembra 2004 o zastavení konania pre prekážku rozsúdenej veci boli podľa sťažovateľa poškodené jeho práva. Predmetnú vec podľa neho nie je možné považovať za meritórne prejednanú a rozhodnutú, ak *„konanie bolo zastavené, alebo návrh zamietnutý výlučne z procesných dôvodov (nadbytočnosť výroku). Neboli vykonané navrhované dôkazy a v znaleckom posudku neboli premietnuté moje vyjadrenia a návrhy na dokazovania“*. Určením neplatnosti mzdového zaradenia podľa rozhodnutia č. RP 171-1433/97/OPÚI-24 zo 7. apríla 1997 by sa jeho náhrada mzdy zvýšila o 500 Sk mesačne s príslušenstvom.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požiadal taktiež o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 Sk, ktorú odôvodnil dĺžkou zbytočných prietáhov v predmetnom konaní a postupom súdu v tejto veci.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„1. Právo sťažovateľa JUDr. J. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadrovať ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo domáhať sa súdnej ochrany tak, ako mu to umožňuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 386/2004 potvrdením uznesenia Okresného súdu v Lučenci sp. zn. 8 C 108/04-23 zo dňa 4. 11. 2004 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 17 Co 386/2004 prikazuje konať bez zbytočných prietahov tak aby sťažovateľ sa mohol vyjadrovať ku všetkým skutočnostiam a v súlade s právom na súdnu ochranu poskytol k tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk, (päťdesiatšesťtisíc korún) ktoré mu je povinný vyplatiť Krajský súd v Banskej Bystrici.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. M. K., K., vo výške 5 302 Sk., (päťtisíc tristo korún) na účet právnej zástupkyňi do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia, ktoré nemôže doplniť petit.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že jej predmetom je namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 108/04-23 zo 4. novembra 2004 o zastavení konania o určenie neplatnosti rozhodnutia o priznaní mzdy sťažovateľovi č. RP 171-1433/97/OPÚ-24 zo 7. apríla 1997.

Podľa zistenia ústavného súdu uznesenie krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 nadobudlo právoplatnosť 10. februára 2005. Sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 11. apríla 2005 (odovzdaná na zaslanie bola 9. apríla 2005), t. j. počas plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa názoru ústavného súdu k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy by mohlo dôjsť v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti krajského súdu, avšak iba samotným uznesením sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 toto právo sťažovateľa porušené byť nemohlo.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ namietal taktiež porušenie svojho práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a práva môcť sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom uznesením krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004.

Z obsahu uznesenia krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 a z predložených písomných príloh k sťažnosti vyplýva, že ním v odvolacom konaní, konanom v súlade s § 214 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) bez nariadenia pojednávania krajský súd potvrdil podľa § 219 OSP uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 108/97-23 zo 4. novembra 2004. Krajský súd v predmetnej veci rozhodol bez toho, aby nariadil dokazovanie, pričom podstatou jeho preskúmania nebolo skutkové, ale právne posúdenie veci. V prípade, že sa v rámci konania nevykonáva dokazovanie, nie sú ani dôkazy, ku ktorým by sa bolo možné vyjadrovať. Odvolací súd preto v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy a § 214 ods. 2 písm. c) OSP konal a rozhodoval tak, ako mu umožňoval zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd súčasne poukazuje na skutočnosť, že odvolacím súdom v predmetnom konaní nebol vykonaný ani žiaden úkon, z ktorého by bol sťažovateľ vylúčený, čím by mu mohla byť odňatá možnosť konať pred súdom, a preto nemožno reálne predpokladať, že by uznesením sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis IV. ÚS 257/04).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 je zjavne neopodstatnená.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľovho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (II. ÚS 1/95).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Uznesením krajského súdu sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 108/04-23 zo 4. novembra 2004, ktorým bolo zastavené konanie o určení neplatnosti rozhodnutia o priznaní mzdy sťažovateľovi č. RP

171-1433/97/OPÚ-24 zo 7. apríla 1997 pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania - prekážku veci rozsúdenej (res iudicata).

Zo sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že nesúhlasí s týmto rozhodnutím krajského súdu, pretože rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12 C 66/97 z 13. marca 1998 bol zamietnutý návrh sťažovateľa na určenie neplatnosti rozhodnutia o priznaní mzdy zo 7. apríla 1997 „výlučne z procesných dôvodov (nadbytočnosť výroku)“, a preto uvedenú vec nemožno podľa neho považovať za meritórne prejednanú a rozhodnutú.

Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004, krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa vychádzal z ustanovenia § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj z preskúmania rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 C 66/97 z 13. marca 1998. K námietkam sťažovateľa vyjadreným v jeho odvolaní krajský súd uviedol: *„Aj keď ide v danej veci o rozhodnutie procesnej povahy, sám navrhovateľ hovorí, že okresný súd zamietol žalobu o určenie, že rozhodnutie o priznaní mzdy zo dňa 07. 04. 1997 odporcom je neplatné lebo nemal – nepreukázal naliehavý právny záujem na takomto určení; v tomto konaní (návrh podaný na súd dňa 16. 09. 2004) sa opätovne domáha určenia, že rozhodnutie o priznaní mzdy odporcom zo dňa 07. 04. 1997, č. PR (pozn., správne RP) 171-1433/97-OPÚ-24 je neplatné, ide teda o ten istý nárok, o ktorom už bolo raz právoplatne rozhodnuté (rozsudok Okresného súdu v Lučenci, č. k. 12 C 66/97-39 zo dňa 13. 03. 1998 – v tejto časti nebol odvolaním napadnutý) a tento rozsudok tvorí prekážku veci rozsúdenej pre novú určovaciu žalobu, tak ako to odôvodňuje prvostupňový súd. Odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na správne skutkové a právne závery prvostupňového súdu, ktoré si v celom rozsahu osvojil a na ich správnosť poukazuje.*

Okresný súd teda správne rozhodol, keď pre tento neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, konanie o návrhu navrhovateľa podľa ust. § 104 ods. 1 O. s. p. zastavil.“

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia sp. zn. 17 Co 386/2004 z 30. decembra 2004 dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. V rámci

odôvodnenia svojho rozhodnutia krajský súd uviedol skutkové zistenia, o ktoré oprel svoje rozhodnutie, akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní, ako aj ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil. Rozhodnutie krajského súdu je navyše aj v súlade s judikatúrou všeobecných súdov, podľa ktorej pokiaľ ide o rozhodnutie o určovacej žalobe [§ 80 písm. c) OSP], pre posúdenie toho, či zakladá prekážku rozsúdenej veci, bude rozhodujúci aj právny stav záväzne určený jeho obsahom. Ak rozhodnutie vyznie tak, že podľa neho právo alebo právny vzťah, prípadne povinnosť existuje (neexistuje), je tým daná prekážka *res iudicata* pre novú určovaciu žalobu (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 105/2003 uverejnené pod č. 19/2004 v ZSP).

S ohľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti, ani z k nej pripojeného napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených krajským súdom, a teda o porušení práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa treba aj v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2005